

Luxemburg, 30. mai 2007

PRESSEMELDING 03/2007

Dom i sak E-3/06 *Ladbrokes*

Rådgivende uttalelse fra EFTA-domstolen i en sak om norsk pengespilllovgivning

I en rådgivende uttalelse avgitt i dag har EFTA-domstolen gitt svar på spørsmål forelagt av Oslo tingrett. Spørsmålene ble forelagt som en del av tingrettens behandling av et søksmål som Ladbrokes Ltd. har anlagt for tingretten. Ladbrokes, som er etablert i Storbritannia, er verdens største bookmaker-selskap. Ved søksmålet utfordrer Ladbrokes i korte trekk den samlede norske reguleringen av pengespillsektoren, det vil si (1) pengespilloven, som etablerer et monopol på drift av spill som for eksempel Lotto og fotballtipping for det statseide selskapet Norsk Tipping, (2) totalisatorloven, som gir grunnlag for den statskontrollerte stiftelsen Norsk Rikstotos enerett til drift av pengespill i tilknytning til trav og galopp, og (3) lotteriloven som bestemmer at tillatelse til drift av mindre pengespill slik som for eksempel bingo og skrapelodd bare får gis til ideelle organisasjoner og foreninger med humanitært eller samfunnsnyttig formål. Tingretten forela fem spørsmål for EFTA-domstolen.

EFTA-domstolen legger til grunn at drift av alt pengespill utgjør økonomisk virksomhet som faller inn under grunnfrihetene i EØS-avtalen. Et system basert på en enerett, slik som systemene etablert innenfor rammene av pengespilloven og totalisatorloven, nekter private operatører enhver adgang til det aktuelle markedet. Dermed gjøres det inngrep i den frie bevegeligheten for tjenester og i etableringsretten. Det samme gjelder for lotterilovens forbud mot å gi kommersielle operatører tillatelse til å avholde lotterier.

For at slik lovgivning skal kunne rettfærdiggjøres, må den være bygget på tvingende allmenne hensyn. EFTA-domstolen anerkjenner blant annet bekjempelse av spillegalskap og forebygging av kriminalitet og misligheter som tvingende allmenne hensyn. For at lovgivningen virkelig skal kunne anses som bygget på hensynet til å bekjempe spillegalskap, må imidlertid lovgivningen gjenspeile et ønske om reell innskrenkning av spillemulighetene. Et ønske om å finansiere veldedig eller allmennyttig virksomhet kan ikke i seg selv anses som en saklig begrunnelse for restriksjoner på EØS-avtalens fire friheter. Hensynet til å forhindre pengespill fra å være en kilde til privat profitt kan bare tjene til å rettfærdiggjøre lovgivning som gjenspeiler moralske betenkeligheter ved slike spill, og hvis et statseid monopol får tilby en rekke spillemuligheter, kan lovgivningen ikke sies å virkelig ivareta dette hensynet. Når det gjelder totalisatorloven, bemerker EFTA-domstolen at ønsket om å finansiere kommersiell hesteavl ikke kvalifiserer som et tvingende allment hensyn. I en foreleggelsessak, slik som denne, gir EFTA-domstolen veiledning. Det ligger til tingretten å avgjøre om den norske lovgivningen kan rettfærdiggjøres på grunnlag av tvingende allmenne hensyn.

Forutsatt at tingretten finner at den norske lovgivningen ivaretar legitime hensyn, må retten også vurdere om lovgivningen er forholdsmessig. Staten står fritt til å velge

beskyttelsesnivå. Pengespillpolitikken vil imidlertid være usammenhengende og derfor kunne fremstå som uegnet, hvis staten treffer, fremmer eller tolererer andre tiltak som går på tvers av målsetningene som søkes oppnådd. I vurderingen av om dette er tilfellet er Norsk Tippings markedsføring og spillutvikling av betydning.

Videre blir tingretten bedt om å prøve om lovgivningen går ut over det som er nødvendig for å nå målene med lovgivningen. Igjen er det av avgjørende betydning hvilket beskyttelsesnivå norske myndigheter har valgt. Der andre, og mindre inngripende, tiltak ville lede til full oppnåelse av målsetningene, kan et enerettssystem ikke anses nødvendig alene av den grunn at det vil kunne sikre et enda høyere beskyttelsesnivå. I forbindelse med nødvendighetsvurderingen må tingretten få rede på hvorvidt de ulike spillene virkelig er forbundet med fare for spilleavhengighet mv. Tingretten må også vurdere om Norsk Tipping har færre økonomiske incentiver til å bryte reglene i pengespillsektoren, eller en mindre interesse i en aggressiv markedsføringsstrategi, enn en kommersiell operatør som driver på grunnlag av et konsesjonssystem.

Til sist gir EFTA-domstolen anvisning på at i den utstrekning tingretten finner at pengespilloven, totalisatorloven og lotterilovens restriksjoner på den frie bevegeligheten for tjenester ikke er EØS-stridige, har staten også rett til å forby formidling og markedsføring av pengespill fra utlandet. Dette gjelder uavhengig av om de aktuelle spillene er lovlige i deres hjemstat eller ikke. I den utstrekning tingretten finner at restriksjonene i de tre lovene er EØS-stridige, kan norske myndigheter fremdeles kreve at utenlandske operatører må innhente norsk konsesjon på de samme vilkårene som gjelder for norske operatører. Det ville imidlertid gå ut over det som er nødvendig å kreve at den utenlandske operatøren på nytt må oppfylle krav som han allerede har oppfylt i hjemstaten.

Dommen er tilgjengelig i fulltekst på internett, se www.eftacourt.lu.

Denne pressemeldingen er ikke et offisielt dokument. Vennligst merk at EFTA-domstolen ikke kan kommentere saken.